

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: informatienota bij Luierevaluatie Dar

Kernboodschap

In samenspraak met Dar heeft een evaluatie van de luier- en incontinentiemateriaal plaatsgevonden. De inzameling is zeer succesvol, maar tegelijkertijd zorgt het groter dan initieel verwachte aanbod voor aanhoudende problemen. Geconcludeerd moet worden dat om de problemen toekomstbestendig op te lossen aanpassing van het systeem wenselijk is.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
24-06-2021	Instemmen met het apart inzamelen van luiers en incontinentiemateriaal vanaf najaar 2021 en vanaf januari 2022 restafval 1x per 4 weken in te zamelen. Z/21/058952

Toelichting

Per 1 november 2021 is gestart met de aparte inzameling van luier- en incontinentiemateriaal. In Nederland was/is er nog niet heel veel ervaring met het apart inzamelen van deze stroom. Hierdoor was het voor Dar en gemeente moeilijk in te schatten hoe deze inzameling zou verlopen. In samenspraak met Dar is besloten een evaluatie uit te voeren naar een jaar om de stand van zaken op te maken en om te kijken of aanpassingen gewenst of nodig zijn.

In het kort, de inzameling van luiers en incontinentiemateriaal is succesvoller dan verwacht. Vooraf was de verwachting dat we 71 ton in zouden zamelen in het eerste jaar, maar in de eerste 14 maanden is 182 ton luiers ingezameld. Als gemeente zijn wij heel blij met extra tonnen, elke ton ingezameld materiaal levert duurzaamheidswinst op ten opzichte van verbranden, en de verwerkingskosten zijn ook wat lager dan verbranding.

Tegelijkertijd heeft deze grotere toestroom dan verwacht gezorgd voor uitdagingen bij de inzameling. Het inzamelsysteem was niet voorbereid op deze grotere toestroom waardoor capaciteitsproblemen ontstonden. Dar heeft deze uitdagingen, ook in de andere gemeenten, grotendeels op kunnen lossen door vaker te gaan inzamelen.

In Wijchen is Dar ook vaker gaan inzamelen, echter is dit tot nu toe onvoldoende geweest om de problemen volledig op te lossen. In Wijchen zelf is er nog regelmatig sprake van bijplaatsingen bij de containers, in de kleinere kernen zijn er geen noemenswaardige problemen.

In de beginfase ontstonden problemen in Wijchen omdat de capaciteit onvoldoende was. Als gemeente en Dar hebben we hier bovenop gezeten. In samenspraak met Dar zijn de afgelopen periode al meerdere aanpassingen gedaan om de problemen te verhelpen. In de evaluatie staan deze aanpassingen beschreven. Doel van deze aanpassingen was om

de capaciteit beter aan te laten sluiten op het aanbod. Analyses van de laatste tijd laten zien dat de capaciteit van de cocons bij de meeste locaties voldoende is. Echter zijn er een aantal locaties waar de problemen aanhouden.

De locaties bij de supermarkten (Zuiderpoort en Lepelaarstraat) zijn het meest problematisch. We zien een piekaanbod in het weekend, als inwoners boodschappen gaan doen. Op deze locaties zijn zoals Dar ook beschrijft al extra containers geplaatst om de capaciteit beter aan te laten sluiten op het aanbod.

De aanpassingen aan het systeem tot nu toe hebben zeker geholpen. Tegelijkertijd moeten we ook concluderen dat de problemen nog (gedeeltelijk) aanhouden.

In de evaluatiegesprekken met Dar is naar voren gekomen dat als we op dezelfde voet doorgaan de verwachting is dat de huidige problemen blijven aanhouden. En wel om de volgende reden: De belangrijkste oorzaak van de bijplaatsingen is gedrag. Bij het vertonen van ongewenst gedrag is de (bredere) sociale acceptatie een belangrijke factor. In het begin zijn bijplaatsingen te verwachten. Zoals Dar aangeeft in haar evaluatie komt dit mogelijk omdat onze inwoners niet/minder gewend waren containers te openen met de afvalpas. Daarnaast waren er de capaciteitsproblemen. In beide gevallen wordt het sneller sociaal geaccepteerd dat men een zak voor een keer naast de container zet, zeker als er een capaciteitsgebrek is, hoewel dit nooit de bedoeling is.

Het is al langer bekend dat als er eenmaal een zak bij een container ligt anderen ook sneller zakken hierbij plaatsen. Dit komt mede omdat sommige zullen denken: die zak zal er wel niet meer bijpassen omdat de container vol is of een storing heeft. Zonder dit zelf te verifiëren. Dit effect zien we vaak nog sterker als er meerdere containers staan. Men neemt niet de moeite om meerdere containers te checken. Daarnaast voelen ze dat het bijplaatsen geaccepteerder is aangezien anderen ook zakken bij de container plaatsen. Ze zijn dus niet de enigen die zich niet aan de regels houden.

Enkel capaciteit bijplaatsen bij de grootste knelpunten gaat de aanhoudende problemen niet oplossen is de verwachting. De huidige capaciteit wordt nu al vaak niet volledig benut terwijl er wel sprake is van bijplaatsingen.

Samen met Dar hebben we verkend hoe we het beste de huidige problemen op kunnen lossen waarbij we ook rekening houden met de toekomst. Resultaten van andere gemeenten laten wel zien dat er nog groei te verwachten is in het aantal kilo luiers dat per inwoner wordt aangeboden, en dit is ook iets dat we graag willen.

Bij aanpassingen van het systeem zijn er een aantal zaken waar rekening gehouden mee moet worden:

- Bij de invoering van de luierinzameling hebben is bewust gekozen voor dit type cocons. Luiers en incontinentiemateriaal is een relatief zware fractie. Dit type cocons heeft een niet te hoge inwerpopening zodat ook ouderen hier goed gebruik van kunnen maken.
Dit betekent wel dat als we op een locatie de capaciteit uit willen breiden we meerdere containers (op rij) zullen moeten plaatsen. Dit zien we als onwenselijk omdat bekend is dat veel mensen niet bereid zijn alle containers te controleren met een hoog risico op bijplaatsingen.
- Overstappen op een ander groter type container zien we op dit moment nog niet als optie. Voor een bovengrondse container betekent dit een aanzienlijk hogere inwerp opening. Een ondergrondse container is een aanzienlijk grotere investering per container en daarnaast kan niet de volledige capaciteit benut worden aangezien deze dan te zwaar wordt om te legen. Voor beide type container een ander type vrachtwagen nodig is zal dit leiden tot een significante stijging van de inzamelkosten.

De beste oplossing zien we dan ook in het bijplaatsen van meer containers in de wijken. Hierdoor verhogen we het serviceniveau voor onze inwoners en zal voor meer inwoners de container op loop of fietsafstand geplaats zijn. Hiermee hopen we dat we beter aansluiten bij de dagelijkse routine van onze inwoners, waarbij ze vaker en makkelijker luiers aan kunnen bieden. Tegelijkertijd hopen we dat mensen niet meer de noodzaak zien om de luiers mee te nemen in de auto als ze boodschappen gaan doen waardoor de piek van aanbod in het weekend bij de supermarkt locaties afneemt.

Op het moment dat de containers geplaatst zijn is er ruim voldoende capaciteit. Gebrek aan capaciteit kan en mag dan geen argument meer zijn voor bijplaatsingen. Als de capaciteit gereed is zullen we hierover ook de gebruikers informeren waarbij we nogmaals aandacht vragen voor het gewenste gedrag.

Gevolgen

We hopen door de aanpassingen bestaande patronen te doorbreken waardoor de problemen met (structurele) bijplaatsingen opgelost zullen worden.

Communicatie

Op het moment dat de containers geplaatst zijn is er ruim voldoende capaciteit. Gebrek aan capaciteit kan en mag dan geen argument meer zijn voor bijplaatsingen. Als de capaciteit gereed is zullen we hierover ook de gebruikers informeren waarbij we nogmaals aandacht vragen voor het gewenste gedrag. We hopen hiermee het bestaande patroon te doorbreken waardoor de problemen met (structurele) bijplaatsingen opgelost zullen worden.

Uitvoering of Vervolgstappen

Dar heeft aanbevolen op 8 locaties extra containers te plaatsen. Het gaat hierbij om globale locaties. De komende periode zal gebruikt worden om de exacte locaties te bepalen waarna de containers geplaatst zullen worden, waarbij zoveel mogelijk aangesloten gaat worden bij de huidige containerplaatsen. Budget hiervoor is aangevraagd middels de perspectiefnota.

Geheimhouding:

Niet van toepassing.